

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY sajtópolitikai főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL. BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

Mai számunk főbb közleményei: Vádrészlet: A Negyvennyolc. Báró Prónay Deszö képviselőjelöltje.

A Negyvennyolc.

A szolnoki szabadelvű párt küldöttei ma fölkérték a miniszterelnököt, hogy bizalmukról biztosítsák.

Azt mondotta ugyanis gróf Tisza István, hogy a Negyvennyolc nem lehet egy párt; az az egész nemzet; s az a párt, amely magát negyvennyolcnak nevezi, nem özi híven a Negyvennyolc eszméit.

Rendes körülmények közt a nemválasztás a legkorrektebb válasz erre az évrre. Most azonban innomális idöket élünk s a kormánypart részéről annyira divatossá vált az okoskodást a nyers erő fitogtatásával helyettesíteni, hogy még ilyen vékonydorgájú érvelést is türe kell szurni.

Vagy azt gondolja-e a kormánypart, hogy eleget tesz a nagy idök szellemének, ha a Negyvennyolc institucziót a muzeumba teszi s néha lopva eljár hozzájuk elmélkedni? A Negyvennyolc nemcsak vallani, hanem gyakorolni is kell.

Navitás különösen most, amikor lépten-nyomon látjuk, mily könnyelműen hág elő törvényekre. Az a párt, amely megfoglalta a parlament szolásszabadságát, nem beszélhet jogosan Negyvennyolcról. De, hogy csak a közelben maradjunk: nem ettől a párttól támogatott kormány parancsolt rá a tisztviselőkre, hogy véleményüket — ha az a kormányra nem kedvező — ne merjék nyilvánítani? Vajon összefér-e ez a Negyvennyolccsal? ... Igaz, a kormány megezáfolta ezt a hírt. De ez a czáfolat mostan gyanussá válik, ha látjuk, hogy az ország minden részéből érkeznek a hírek, amelyek a kormányrendelet nyomán támadt fölháborodásról számol be.

Különb, bővebben fejtegetni azt, hogy ez a kormány nem szabadelvű s hogy a Negyvennyolc tiszta forrásból soha sem merített — igazán följösleges. Aki kitérkednek benne, figyeljen arra a zajra, amely az ország minden

pontján támadt s a mely egybeforrva, a nemzet tiltakozásszavát alkotja. Mások, ha ünnepp vagyon, a magyar ember leteszi a szerszámját s pihen és a templomba megy. Most — ünnepnapon — kimegy a szabad ég alá vagy oda, a havá az alkotmányt védő képviselők hívják, hogy meghallgassa kormány vétkének elreztitását. A szive pedig megteik harraggal és lelkesedéssel. Haraggal, hogy féltett kincsét érinteni merék; lelkesedéssel, hogy a csatát diadallal állhassa meg.

A Negyvennyolc örei nem a szabadelvű párt klubjában vannak; azok most apostoloskodnak szerte az országban s szervezik a sereget az utolsó rohamra.

Budapest, december 8.

Báró Prónay Deszö képviselőjelöltje. A gödöllői választókerületben mindenha erős volt az ellenzéki polgárság, mely a függetlenségi elveket vallja.

A Csákyak. Tegnap gróf Károlyi István tüzes beszédében elevenítette föl a Károlyiak hagyományát, a mely az alkotmány megvédésében csuesosodik. A gróf abbéli hitének adott kifejezést, hogy nem is akadtak Károlyi, a ki odaül a törvényszék mellé. Tévedett. — Ma gróf Csáky Gyula tiltakozott az ellen a fötveés ellen, mintha a Csákyak az ország hívei lennének. Igaz, akád egykettő közöttük olyan is, de ezekről nem szabad a Csákyakat megítélni. Az ő hité az, hogy „a magyar fajt semmi erőszak le nem bírja — nemcsak a német, de a magyar erőszak sem!” Helyes, szép fölfogás. Méltó ahhoz, aki megtudja becsúlni a hazát, jait. De helyes az is, hogy föuránk nem engedjük nevéket meghurcolni; ha van közöttük egy, aki ezzel nem törődik: pellengérré vele! — hogy a többiek nimbusával be ne takaródz-hassék.

Az alkotmány védelme.

Mint két elszánt, rettenetes harcra kész gladiátor áll most egymással szemben a hatalom és a szövetszített ellenzék. Nagy, nehéz tusa vár rájuk és már a legközelebbi órákban el kell dölnie, hogy melyik marad győztesen a porondon. Imárá fel van verteve a harcra mind a kettő. De mi hisz-szük, hogy az ellenzéknek kell győznie. Nemcsak azért, mert az ő részén az igazság, nemcsak azért, mert a küzdelemhez titáni erőt ad neki az a tudat, hogy a nemzet legszentebb jogaiért kell megvívnia, hanem azért is, mert mögötte áll hatalmas falanszék az egész magyarság támogató módón-biztató szóval.

Ez újabb kifejezésre jutott ma, amikor ismét az ország sok helyén voltak tiltakozó népgyűlések, minde-nik hatalmas manifesztáció az ellenzék mellett és azokkal szemben, akik merényletet intéztek az alkot-mány ellen.

A mai nap hírei ezek:

A helyzet.

Holnap nevezetes, nagy nap lesz. Az ellenzéki pártok reggeli 9 órákor külön-külön tartanak értekezletet, hogy meghallgassák a szövetszített ellenzék vezerei miben állapot-tak meg.

Delelött 11 órákor konferenciát tart a vezérő bizottság, hogy utolsó intézkedéseit s megtegye a harczra, mely úgy lehet, márszombaton megkezdődik, mert nem lehetetlen, hogy már szombaton lesz az első ülés. Ugyanezek holnap este fél 8 órákor tart értekezletet a kormánypart, melyen gróf

Tisza István újabb fel fog szólnai. A szerdáról elmaradt pártaesortát a kormánypartú tábor holnap este, a konferencia után tartja meg.

A szabadelvű pártkörben mostanában sür-rün fordulnak meg a főispánok, akiket Tisza czítál föl sorra-rendre Budapestre, hogy a megyéjükbeli kerületekre nézve tanácsko-zzék velük. Ez is egy biztos jelensége annak, hogy új választásokra készülődik a kormány.

A szabadelvű pártkörben ma is rendkívül nagy számmal voltak jelen a párt, valamint a kormány tagjai. Nyolc óra felé a miniszterek s a párt számos tagja a Róyaiba mentek a szolnokmegyei küldöttség feljöve-tele alkalmából rendezett banketre. A képviselőház elnökségének tagjai is fenn voltak a körben.

Arra nézve, hogy mikor lesz a képviselő-ház legközelebbi ülése, illetőleg az új ülészekat mikor nyitják meg, pozitív hírem került a nyilvánosságra, csupán annyit, hogy az ülészek megnyitására időponjtja idejékorán publikálva lesz. Arról is beszél-tek ma szabadelvű párti körökben, hogy sehol sincs előírva, az amit ellenzéki oldalról hangoztatnak, hogy tudniillik az ülés-zek megnyitását három nappal megelőző-leg kellene közhírré tenni.

Egyébként ma van az első felhivatalos hír arról, hogy az első ülés mikor lesz. Az ofíciózus Magyar Nemzet ugyanis ezzel kezdí mai vezércikkét: „A jövő hét elején összeül a képviselőház.”

Ebben még pozitív alakban nincs ugyan elmondva, hogy melyik napjan a jövő hét elejének, de hogy hétfőn, vagy kedden lesz az első ülés, az bizonyosnak látszik.

A szolnoki gyászmagyarok Tiszánál.

Mint hogy Tisza, zavargásoktól tartván, nem mert elmenni Szolnokra, a jász-nagykun-szolnokmegyei kormánypart elhatározta, hogy nagy deputáció mentesít Budapestre. Hadd mondja el a miniszterelnök ennek a küldöttségnek a bejárta szerkez-beszédét. Nagynehezen fogtak vagy 120 embert, akik hajlandó volt beállni a gyászmagyaroknak ebbe a deputációjába. A legnagyobb részük hivatalnok, a ki úgy kommandóztak ki, a többi közelebbi bíró, meg ténylegény.

Ezt a kormánypartit csoportot ma befuvarozták kúrtól vonaton Budapestre. Delelött 3 órákor érkeztek meg a bizalom-szültek és a keleti pályá-udvarom már várakozott rájuk báró Vojnic-s István, Kiss Ernő és Borbély György. Ez a három képviselő nagyon nyájasan fogadta a küldöt-teket, a kiket mindjárt be is raktak a már előre kirendelt fiakerekre.

A gázos menet a Kerepesi-úton hajlatott be. Ott aztán a járókék, mikor megindult, hogy kiket szállít a kocsisor, abezug-kialításokban törtek ki, sőt a kúrt sarkán öszelotlódtó tömeg a a kocsikot le is köpdöste.

Mikor a lánchidon hajlatott át, a szokásos hídpénzt nem kellett kifizetniök a kocsisoknak. Ki volt az már fizetve előre. Négy óra tájban aztán fogadta Tisza a szolnokiakat, a kiknek nevében gróf Almásy Imre, a szolnoki kormánypart elnöke mondott beszédet, melyre Tisza menten válaszolt.

A miniszterelnök köszönetet mondott a küldöt-ségnek megjelenéséért, aztán rátért a helyzetre és így folytatta: „Az a kisérlet, a melyet becsületesen megtettünk arra, hogy a parlamentarizmus fegyverhájtását pártkülönbség nélkül közremunkálva kiküszöböl-jük, meddőnek, eredménytelennek bizonyult. (Felkiáltások: Elég baj! Elénk helyesítés.) Elég baj és elég sajnós. De azt a kötelességet a mi vallásunkról nem vehette le, hogy ha nem ment úgy, hát azt, a mit az ország nagy érdekei parancsotlág megkívánnak, saját erőnkkel igyeke-zünk teljesíteni. (Hosszantartó élénk helyesítés és éljenzés.)

A helyzet világosan állt és áll minden gondol-kodó ember előtt. A képviselőház olyan időben állotta meg a házszabályait, midőn sértesnek te-kintette volna róla azt, hogy képviselői jogaival úgy fog élni, (Felkiáltások: Visszaélni!) hogy azt a nem-es missziót, amelyet a választópolgárok bizalma ruházott rá, arra fogja felhasználni, hogy ezek által a visszaélések által járassa le és tegye le-belelendné a magyar parlamentarizmust. Olyan időben alkotott házszabályok orvosszereket olyan betegségekkel szemben nem tartalmazhattak, mely-eknek még lehetőségét is bizsáfémának látot-tak tekinteni. Ha tehát ezen házszabályok beza-galás és hányával következetesen visszaél a kisebbség a többség akaratának megka-dályozására, evidens és világos, hogy abszolute lehetetlenné teszi azt, hogy a bajon ezen házszabályok lelküismeretes, pontos betartására mellett segítsünk és akkor csak kettő között lehetett választani: vagy pusztulni nagy-talán a nemzetet (Felkiáltások: Nem hagyjuk!) vagy telenül nézni, hogy hogyan haladunk to-vább saját gyávaágunk, saját gyöngeségünk, sa-ját erőtlenségünk és rövidlátásunk folytán a zá-lés és korhadás útján, míg azután a világsemé-nyek első kedvezőtlen szellője sűpör el bennünk, vagy pedig elhatározni magunkat arra az — el-lismerem nehéz — de az ország érdekében föl-tétlenül szükséges lépésre, hogy a nemzet érde-

keit megóvjuk, a nemzeti akaratot érvényre és diadálra emeljük, az utunkban álló formáknak áttörése mellett.

Azt mondom tiszteit uraim, hogy ez a két ut állott előttünk. En előltem csak az egyik állott, mert olyan ut, amelyikről nyílt szemekkel lá-lom, hogy azon a törvény felé tántorog a nemzet (tovább, olyan ut nem létezik és nem létezhetik az én szememben. Magánéletünkben, ott, ahol saját érdekeinkről van szó, leletünk válogatósak, ott elszenvethetünk bármón hárt vagy hátrama-radást, ha az ut, amely a hajból kivezetne, nekünk nem tetszik, vagy nincs nyitunk. De ott, ahol az ország sorsának leteleményesei vagyunk, ott tanácsalanni nem szabad megállani soha. Ott, ha egyszer világosan áll előttünk, hogy mi az ország érdeke, ha világosan áll előttünk, hogy kötelesség az országot fenyegető bajokat elhá-riani, ott rá kell lépni arra az egyetlen útra, a mely letezik, tekintet nélkül arra, hogy ödümol, feleséget, meglátogatást, talán gyűlölséget veszünk magunkra.

Éljen t. uraim! Megsértettük a szabályt. Igén! (Felkiáltások: Jól tette! Okosan! Ideje volt!) Nem törvénny (Felkiáltások: Nem bíznny), hanem szabályt a mit parancsotlós szükség nélkül megsér-tettünk szintén súlyos hiba lett volna, de megsér-tettük akkor, a mikor hosszú évek beserütpaszalatai behívonyították (Igaz! Úgy van), hogy ezen szabályt pontos megtartása mellett a nemzeti politika ügyét sikerrel nem szolgálhatuk tovább, megsértettük akkor, mikor ezen szabá-lyok pontos betartása az ország kardinalis törvé-nyének megsértése vezetett már ismeretlen a nemzet. Megsértettük egyszer azért, hogy a törvények uralkod az által állandóan biztosítsák, megsértettük azért, hogy szűköljünk a hipo-kriziznek azt az egész világot, a melyely kövde-límetet behatárol és az ország közvéleményét tevára vezényi és tevédsége eteni igyekezik.

Megsértettük azért, hogy elő valóságga legyünk ismét az alkotmány lényegét, a nemzeti akarat érvényesítését, elő valóságga mindazt, a mit annak hangozó honzeretelre önfelajdózó bölcsé-sége és halálmegevető elhatároztsége s a szen-vedésé hosszú éven át kitartó türelme és hazá-lúti szavassága biztosított számunkra.

Sokszor adtam már kifejezést annak a gondol-atnak, minő helytelen dolog az és minő szemfény-vesztés rejlik abban, ha az ország politikai párt-ja közül az egyik igyekezik az 1848. nagy em-léket a maga számára lefoglálni, midőn mindazt, a mi örök érvényű és örök lényeges nagy alkot-másban ezen 1848-ban megalkotóttakban, nem egy párt, de az egész magyar nemzet alkotás, a midőn mindahoz ma is egyenlő honzeretelmél és hűséggel kell parikülönbség nélkül minden magyar embernek ragaszkodnia. Közönsésl képe-zik az 1848. nagy emléket és nagy alkotást az egész magyar nemzetnek és nem szabad azokat egy párt számára lefoglálni.

De azért abban a sajnálatos helyzetben vagyunk ma, hogy ezeket a közönsésket ma egy párt vé-delmének, ezeket a közönsésket egy párt szállít síra, az a párt, amely a parlamentarizmusnak, amely az alkotmányosságának lényegét igyekezik ezen veszedelmek között megmenteni. Ma, t. uraim, felemlt fölves nyugodt öntudattal mon-dhatjuk azt, hogy ne vegye az 1848-at ajkára olyan ember, aki most a parlamentarizmus e veszedély pillanatában, most, amidőn valóban közönsé forog mindaz, ami 1848-ban megalkotótt, az akkori alkotások védelmére segítségünkre nem siet.

T. uraim, ezek azok a gondolatok, amelyek parancsotlós kötelességemmel teltek, hogy belemen-tek a küzdelembe, amelyek fenntartanak és arra bírnak, hogy eróm végső megfeszítésével, in-gadozást és ösüggedést nem ismerve, küz-djem azt végig — ezek, a fokozott károk, a lenyegelt veszedély tudata egytelöl, az a felemlöt tudat mástelöl, hogy mi vagyunk azok, akik a nemzetnek legdrágább kincséért férfiasan vetjük oda mindenünket.

Végezte a miniszterelnök azzal, hogy a kül-dotséget arra kérte: tartson ki mellette a harcz-ban. A deputáció persze kibéjzett és tapsolt.

A beszéd után a kibéjzett fiakerek megint a pesti oldalra szállította a küldöttség tagjait, akiket este a Royal-fogadóban megutettek és megittattak.

Gróf Tisza István miniszterelnök ma délután a következő táviratot kapta Abbázából: „Csatlako-zom a megyei párt küldöttségének üdvözléséhez és örvendek, hogy ezen tiszta magyar vármegye oly lelkesedéssel karoja tel politikai támogatását. Szapáry Gyula.”

A szolnokiak tiszteletére a Royal-fogadóban rendezett banketen az első felküzösztől mondta Beniczky Géza a jász-nagykun-szolnokmegyei kormánypart nevében Tiszára, mire a miniszter-elnök emelt szót, kifejtéve, hogy ma nem meg-hátni, hanem élni és dolgozni kell a hazáért. Polgár József fölbírókosa a szabadelvű párt elnökségére, Dániel Gábor országgyűlési képviselő gróf Almásy Imrere, Berzevicsy Albert mi-niszter pedig gróf Szapáry Gyulára emelte pol-lárt. Nyíri Sándor honvédelmi miniszter is felszólalt és Fejérváry módjára parkodván „szá- digostodni, katonás humoral beszélt, éltetvén Szolnokmegye szabadelvű pogárait. Beszékelt még Kludik Gyula polgármester és Lengyel Antal takarékpénztári igazgató is.

A presszió.

A kormány felhivatalosai kereken és ha-tározottan megefoztatták tegnap azt a hírt, hogy a hivatalnokokra pressziót gyakorolnak. Pedig újabb bizonyítók vannak rá, hogy a tisztviselőkre a legszörnyetlenebb módon akarnak pressziót gyakorolni és még attól is el akarják titáni öket, hogy hangosan merjék véleményüket nyilvánítani.

Brassóbol ugyanis a következőket je-lentik: „Szekely György főispánnak egy tegnapielőtti kelettel kibocsátott bizalmas körlevele okoz nagy megdöbbenést és visszatetszést az állami hivatalnokok közt. Ez a körlevél, melyet az

összes tisztviselőkkel kötelezően aláírtattak, az állami tisztviselőknél szolásszabadságot ki-vánja korlátozni. Meghívja nekik, hogy ameny-nyiben a mai kormány ténykedését sérel-meseknek látják, az ehhez fűzött véle-ménynyilvánításokkal a legszűkebb család körre szorítkozzanak s ha szolásszabadságunkat jogait esetleg a nyilvánosság előtt is gyakorolni óhajtanak — vonják le ebből a konzervenciákat és köszönjenek le állásukról.”

Gróf Andrássy Géza nyílt levele.

Gróf Andrássy Géza a rozsnyói választó-kerület orsz. képviselője választóhoz nyílt levelet intézett, amelyben a következőket írja:

Haboztam sokáig, ha vajon azon szabadelvű-pártiöl, melyhez hosszú mulam közt, kilépjék-e s benn is maradjam mindaddig, míg reméltém, hogy csak egy fanyagó akció forog fenn a szükséges házszabályrevizió keretűnyüvelére; de midán a kormánynevelő tovább ment és megtörtént a folyó évi november 18-iki ülésben a Dániel-felé javaslat keresztül érő-szakolása: minden leboras nélkül ki-lyptom a szabadelvű párt kotelekeiböl; meg-történt pedig az mai azt is, mert nem akartam, hogy oly jog-s alkotmányserítésnél egy Andrássy Géza kezébe kerüljön, azonfelül ny országos eljárást vesztélyeztetni a jogrend eljárást hasznos eredményre pedig sohasem hozhat létre; emelvényre pedig sohasem engedte, hogy gróf Tisza István ebben támogat-sam, imárá sajnálom, hogy ő, kiban a tehetség az eröllyel párosul, fanatikuss nagyözüdségek ekként cselekedve, politikai öngyökösöget követ el. De nem csakakozom az egyesült ellenzék-izm, mert feleségs írunk és iravunk iránti mély hódolatom nem enged, hogy személyét ly harciba vegyem.

Népgyűlések.

Ma ismét sokféle voltak népgyűlések és a polgárságtól fölémelte tiltakozó szavát a joglírás élen. Amilyen tesztő a nemzetnek ez az útlete a kormányra, olyan fölémelő a szövetszített ellenzék részén, melynek erejét, kijártását csak fokozhatja az a tudat, hogy az egész magyarság ott van a háta mögött.

A népgyűlésekröl a következő tudósítá-sokat kaptuk:

Sigetvár.

Olay Lejos, Nessi Pál és Egy Deszö képviselőket, akik a szigetvári tiltakozó népgyűlésre tegnap este érkeztek, óriási néptömeg fogadta. A vasutnál Bjárvárt Gyula szerkesztő üdvözölte a képviselőket, akiket fakilyakkal s zeneszóval ki-sérték lakáukra s onnan a banketre.

Ma volt a Zrínyi-téren a népgyűlés. Ezekre menő ember volt jelen s a kerületnek minden községe képviselve volt a gyűlésben, amelyet Szabó János református lelkész beszéde nyitott meg. Azután Olay, Egy, Nessi orsz. képviselők és Kovács Bernalm beszéltek. A szónokok lelkis-tös s nagyhatású beszédét többször megszakította a tomboló tetszés. Báravt szerkesztő terjesztette elő a határozati javaslatot, mely Tisza és Perczel eljárást kenény szavakkal ostarozta. A népgyűlés Kossuthi Ferencnek, Olay Lajosnak s a szövetszített ellenzéknek bizalmat szavazott. A nép a képviselőket, ahol csak megjelentek, lelkesen imnepelle.

Besztercebányára.

Az ellenzéknek a mai napon hírdelt közzü-lésén a rossz idő daczra is sokan gyűltek össze. Deiben egy órákor érkeztek Besztercebányára gróf Buttyány Váradar, Szemere Attila és Smialovszky Valer országgyűlési képviselők, akiket már Zólyomban üdvözölt a beszterce-bányai ellenzék küldöttsége. A besztercebányai állomáson Jézsenszky királyi közlegyző nagy-számú pártívek élén fogadta az érkező képvise-lőket, akiknek nevében Szemere Attila köszönt meg az üdvözöl szavakat.

A képviselők fogadtatása zajos és élénk volt a különben csendes Besztercebányán, ahol a szabadelvű párt értekezlete majdnem a nyilvános-ság kizárásával folyt le. Unnepellett az érkező képviselőket, akik hosszú kocsisor élén vonultak be a városba, a Rák-fogadóba. Az ellenzék által rendezett ünnepe ebédet a Rák-fogadóban tartot-tak meg. Felköszönök hangzottak el, lelkesít, tüzes szónoklatok.

A gyűlés délután négy órákor kezdődött. A kör fogadó négyteremben több száz főnyi halga-tóság sereglett össze, a vidékröl is számosan jüt-tek el, hogy a venőfényképviselők szónoklatát meg-hallgassák. A beszédek gyűjtő hatásuk voltak. A népgyűlés táviratilag üdvözölte a szövetszített ellenzékét.

Arad.

Sok ezer embernek lelkes hangulata emelte az aradi ellenzéki népgyűlés jelentőségét. A ligeben kellett megtájtani a gyűlést, mert a városban nem volt olyan helyiség, amely a nagy néptömeget befogadhatalna; így is kiserült száz meg száz ember.

Az egyesült ellenzék Miksa Imre, Urmánczy Nándor, Nagy Sándor (nagyfak) és Bölgár Ákos képviselőket küldte le a népgyűlésre. A gyűlés délelöl fél 11 órákor kezdődött, de jóval a ki-líztöt idő előtt valóságos népvándorlás indult meg a városból a liget felé, úgy hogy amikor

